

Leerkrachten, ouders en leerlingen samen

De leerkrachten van de 132ste Basisschool in Athene hebben de diversiteit binnen hun school opgevat als een pedagogische kans en hebben geprobeerd een nieuwe leeromgeving te creëren, vanuit een partnerschap tussen leerkrachten, ouders en leerlingen.

DOOR: STELLA PROTONOTARIOU, PETROS HARAVITSIDIS – Het Griekse pedagogische systeem wordt beschouwd als een van de meest gecentraliseerde systemen in Europa. Dit blijkt ook uit het heel beperkte aantal Griekse pedagogische publicaties en initiatieven die door leerkrachten zijn ontwikkeld.¹ De '132ste' ligt in het centrum van Athene en maakt deel uit van het grootste scholencomplex in Griekenland, dat bestaat uit 20 scholen (crèches, basis- en secundaire scholen, vrije technische scholen en enkele hogescholen), goed voor 4000 leerlingen in totaal. Onze school heeft 15 leerkrachten en 175 leerlingen, vooral kinderen van immigranten en vluchtelingen (in totaal 85 procent van 17 verschillende nationaliteiten), sociale groepen die als 'risicogroepen' worden beschouwd.

Pedagogische interventie

Toen we twaalf jaar geleden startten in de 132ste Basisschool werden we geconfronteerd met een pijnlijke realiteit, waaronder gewelddadig en agressief gedrag bij leerlingen, lage schoolprestaties, veel schooluitval en een heel negatieve houding tegenover de school bij de meeste leerlingen. Leerkrachten voelden zich niet opgewassen tegen de dagelijkse problemen met leerlingen en ouders en ervoeren een soort

professionele vermoeidheid. Er werd nooit een gezamenlijke actie gepland en uitgevoerd. En vooral, de ouders hadden geen contacten onder elkaar of met de school; erger nog, er waren sterke en frequente conflicten tussen Griekse en allochtone ouders, er was geen oudervereniging in deze school.

De gevoerde acties die we beschrijven werden opgezet als antwoord op deze situatie, op het initiatief van een van ons, de toenmalige schooldirecteur, en van enkele geïnteresseerde leerkrachten. Later, toen de positieve resultaten duidelijk werden, engageerden alle leerkrachten zich. Zo ontstond een nieuwe schoolethiek en het leven in de school veranderde op een manier die onze verwachtingen ruimschoots overtrof.

Van planning naar uitvoering

Al onze inspanningen waren gebaseerd op de overweging dat de effectiviteit van om het even welk pedagogisch initiatief afhangt van het invullen van noden en verwachtingen van alle betrokkenen, in ons geval leerlingen, ouders en leerkrachten. Hieronder geven we een korte samenvatting van de typerendste voorbeelden van onze acties:

1. We organiseerden een seminarie voor leer-

krachten van de school, waarin we de schoolsituatie analyseerden, binnen de bredere sociale context, met plaats voor een kritische verkenning van relevante literatuur. We verzamelden en onderzochten ook systematisch informatie over gelijkaardige pedagogische initiatieven.

2. We begonnen met een aanbod van Griekse taalcursussen aan de migrantenouders door de leerkrachten Grieks, die doorgingen in de school zelf. We gingen ervan uit dat onze interventies geen vruchten zouden afwerpen zonder effectieve communicatie tussen ons en de ouders. Sommige onder hen hadden expliciet gesteld dat hun afstandelijke houding tegenover de school te wijten was aan hun gebrekkige of zelfs onbestaande kennis van de Griekse taal. Het moet gezegd dat de ouders geen homogene groep vormen, noch op het vlak van graad van geletterdheid, noch qua algemene culturele achtergrond. Dus hebben we geprobeerd om hen met elkaar te verbinden via de opbouw van de cursus. We beslisten samen over 'nuttige onderwerpen', thema's die voor iedereen van cruciaal belang zijn: dingen uit het dagelijkse leven, mensenrechten, immigratie, de relatie van immigranten tot de overheid en de maatschappij in het algemeen, racisme en vooroordelen, religie, gender, enzovoort. Van hieruit stippelden we een leerproces uit met de leerlingen, waarin zij een specifieke en betekenisvolle rol kregen als vertalers voor zowel de ouders als de leerkrachten.
3. Door ouders in te schakelen die voldoende taalkennis hadden, zorgden we er ook voor dat er simultane vertaling aanwezig was op schoolbijeenkomsten in de taal van de ou-

ders. Ook gaven we al onze schoolaankondigingen in verschillende talen uit.

4. Nu worden ouders aangemoedigd om zich te engageren in de brede waaier aan creatieve schoolactiviteiten: lessen staan altijd open voor de bijdrages door ouders, en de resultaten van dit soort interacties worden, altijd in samenwerking met de ouders, gepresenteerd tijdens het jaarlijkse schoolfeest. Ze worden ook uitgenodigd om bij te dragen aan een reeks schoolprojecten, zoals de filmproducties van de school, het ontwikkelen van meertalige boeken en spelletjes, enzovoort. Dergelijke producties vergen veel werk, maar brengen ook erkenning voor degenen die eraan bijdragen en bieden pedagogisch materiaal voor toekomstige leerlingen.
5. Er worden regelmatig informatieve sessies georganiseerd over gezondheidszorg voor ouders, leerkrachten en leerlingen, in samenwerking met gespecialiseerde instanties. De thema's die hierin worden behandeld worden grotendeels bepaald door de deelnemers zelf.

De resultaten

Deze initiatieven van 'samen opvoeden' hebben een meer bevredigende schoolomgeving gecreëerd, die de overdracht van kennis op verschillende vlakken heeft bevorderd. Wat de leerlingen betreft zien we dat kinderen nu graag naar school komen en dat spijbelen nauwelijks meer voorkomt. Hun onderlinge relaties, zelfbeeld en respect zijn er sterk op vooruit gegaan. Solidariteit en samenwerking zijn gegroeid en agressief gedrag is drastisch verminderd. Alle kinderen maken vorderingen op school, nieuwkomers raken sneller geïntegreerd en hun dagelijkse problemen en problemen rond veiligheid en zelfbescherming worden veel vlotter aangepakt.

Onder de ouders hebben zich positieve relaties ontwikkeld, onderling en tussen de ouders

en de leerkrachten. Racistisch gedrag tussen de ouders is weggefallen. Er werd een oudervereniging opgericht waarin zowel Griekse als allochtone ouders actief participeren. Ouders zijn altijd aanwezig op schoolbijeenkomsten, ze ondersteunen schoolactiviteiten en nemen er actief aan deel, waarbij ze regelmatig zelf de rol van lesgever aannemen. Bovendien komen ze naar school voor advies en begeleiding in verband met problemen bij hun kinderen, terwijl ze niet aarzelen om, als dit nodig is, contact op te nemen met de relevante gezondheidsinstanties en -specialisten met wie we samenwerken in onze gezondheidsprogramma's.

Wijzelf, de leerkrachten van de school, hebben belangrijke veranderingen ervaren in onze percepties en attitudes tegenover leerlingen en hun ouders en voelen dat we zijn gegroeid, zowel op persoonlijk als op professioneel vlak. We hebben nieuwe kennis verworven en methodes ontwikkeld. We hebben een dieper begrip en betere communicatie en interactie met ouders en leerlingen, direct gelinkt aan de betere onderlinge relaties, en aan de wil en kennis die we opbouwden over collectief handelen en gezamenlijke besluitvorming.

De acties ontworpen en toegepast in de 132ste Basisschool krijgen steun van de brede pedagogische gemeenschap en van verschillende sociale voorzieningen en we geven geregeld presentaties tijdens universitaire seminars en tijdens thematische bijeenkomsten van ouderverenigingen.

Ons werk werd zelfs geselecteerd als Griekse voorbeeld van 'beste praktijk in de werkomgeving' en werd gepresenteerd tijdens een conferentie in Brussel in maart 2012.

We zien de ontwikkeling van ons initiatief als een succesvolle poging om een democratische school te creëren, een plaats waar samenwerking aan opvoeden vorm krijgt als een reactie op de noden en verwachtingen van onze leerlingen, hun ouders en de leerkrachten van de school. Dit geeft ons de energie om uit te kijken naar het nieuwe schooljaar, ondanks

de ernstige nieuwe moeilijkheden die op ons afkomen in de huidige Europese politieke en economische situatie.

Literatuur

- Varnava-Skoura, G. & Vergidis, D. (2002). *Programma's voor schoolsucces namiddagen – avonden en twee zomers*. Athene: Papazissis (in Grieks).
- Varnava-Skoura, G. & Vergidis, D. (2003). *Stapstenen naar de ontwikkeling van gedifferentieerde pedagogische praktijken in de aanpak van schoolfalen*. In Varnava-Skoura G. (Red.), *Pedagogische gezichtspunten – educatieve perspectieven* (pp. 29-54). Athene: Departement voor Voor-schoolse Kindervoorzieningen en de Kapodistrian University of Athens (in Grieks).
- Varnava-Skoura G., (2008) (Ed). *Educational Actions and Educational Approaches in Multi-cultural context* (pp. 127-144). Athene: Doudoumis (in Grieks).

Stella Protonotariou is al meer dan tien jaar directrice van de 132ste Basisschool van Athene.

E: stellaprotono@yahoo.gr

Petros Haravitsidis is onderdirecteur van de 132ste Basisschool van Athene school.

E: pcharavi@gmail.com

Meer informatie: www.132grava.net

- 1 TSIKALOS, G. (2003A). LEERKRACHTEN SPREKEN..., IN TRESSOU E. & MITAKIDOU S. (RED.), LEERKRACHTEN PRATEN MET LEERKRACHTEN OVER HUN ERVARINGEN – EDUCATIE IN MINDERHEIDSTALEN (P. 15). THESSALONIKI: PARATIRITIS (IN GRIEKS).
- TSIKALOS G. (2004A). VAN GESPECIALISEERDE EDUCATIE TOT PEDAGOGIE VOOR EEN DEMOCRATISCHE EN HUMANE SCHOOL. IN GRIEKS ALS TWEEDE TAAL VOOR KINDEREN UIT MINDERHEIDSGROEPEN. (PP. 1-24). THESSALONIKI: DIDAKALIO DIMITRIS GLINOS. ΔΙΑΣΚΑΛΕΙΟ (IN GRIEKS).

